

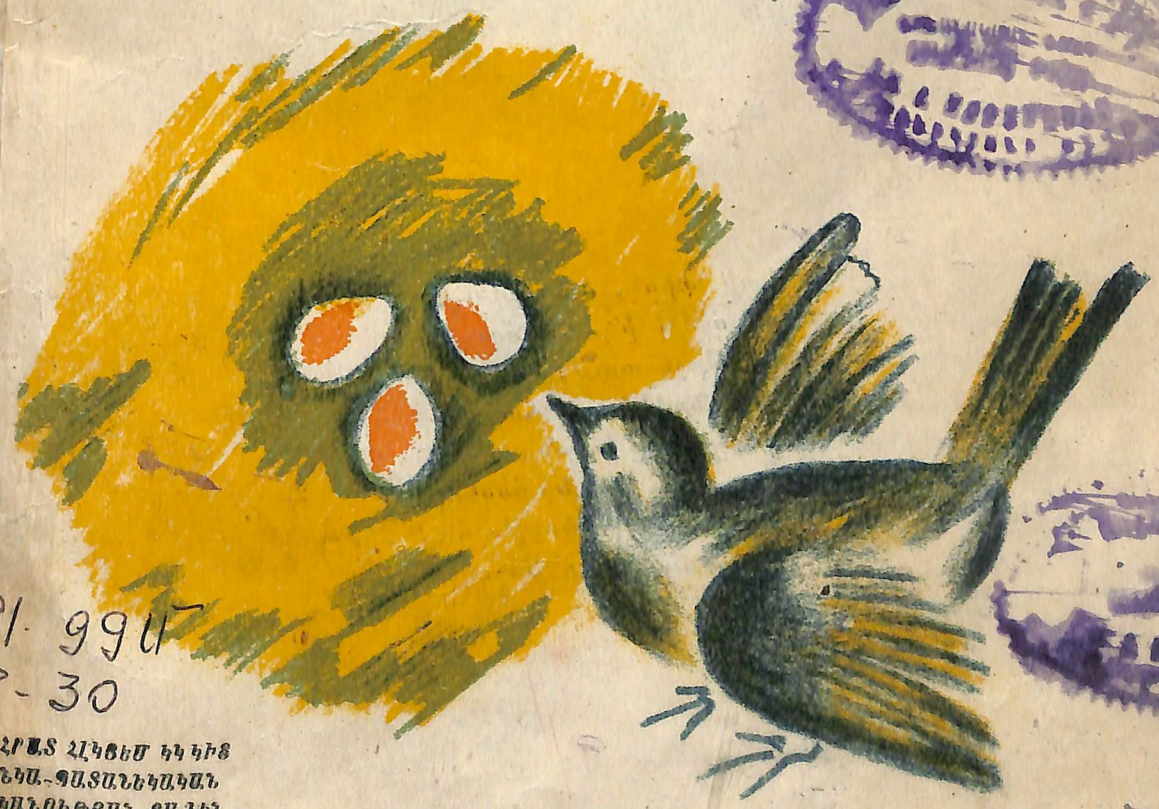
891 995

2 - 30

Հ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
(ԸՍՏ Վ. ԲԻԱՆԿԻԻ)

ԱՆՏԱՌԻ ՏՆԱԿՆԵՐԸ

ՆԿԱՐՆԵՐԸ
Ն. ՏԻՐՍԻԻ

891. 9907
7-30

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴՐԱՄԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴՐԱՄԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
1 9 3 7

Գետի ափին, անտառում
 Յերգում ելին, ճովողում
 Յեվ թռչկոտում վեր ու վար
 Ծիծեռնակներ անհամար:
 Մի պստիկը նրանց մեջ
 Թռչում, ճչում եր անվերջ,
 Ճարպիկ—ինչպես թռչող մուկ,—
 Նրա սփռնն եր Սևուկ:

Մին ել տեսան, թե ինչպես
 Արծիվն իջավ նետի պես—
 Չար արծիվը կատաղած
 Ճանկ ու կտուց լալն բացած
 Ծիծեռնակներն իմացան,
 Անտառի մեջ թագ կացան,
 Իսկ Սևուկը վախեցած
 Սլանում եր դեռ առաջ:

Մին ել նայեց դեպի լեռ,
 Տեսավ կորել են անհետ
 Ընկերները սարսափած
 Ինքն ել կամաց իջավ ցած:
 Ճամբեն լերկար, անծանոթ,
 Ել վոնց դառնա իր մոր մոտ:
 Իջավ, նստեց մի ծառի,
 Վր մտածի-ինչ անի:

Մին ել տեսավ, վոր ճամբով
Սև ու սիրուն վզկապով
Դեղին թռչնակ ե գալիս,
Նրան բարև ե տալիս.
— Բարև՛, բարև՛, քույրիկ ջան,
Ասա տեսնեմ, աննման,
Ինչպես դառնամ չես մեր տուն,
Մոլորվել եմ անտառում:

— Իսկ դու ո՞վ ես, սիրունիկ,
Ինչքան լավն ես ու պատիկ:
— Սևուկ ե իմ տնունը,
Կորցրել եմ մեր տունը:
— Ինձ ել Կոցար են ասում,
Յես ապրում եմ ավազում:
Վնաս չունի, չեկ ինձ մոտ,
Մնա մինչև առավոտ:

Կոցար, Սևուկ միասին
Մի քիչ առաջ գնացին,
Մին ել Կոցարը հանկարծ
Մի տեղ կանգնեց ու ասաց.
— Այ, իմ տունը, բարեկամ,
Ներս մտիր, վոր պատիվ տամ: —
Մեր Սևուկը զարմացած
Նայեց առաջ, նայեց ցած,
Տեսավ ավազ ու քարեր,
Վնչ տանիք կա, վնչ պատեր:
— Տունդ վո՞րն ե, քույրիկ ջան,
Բան չեմ տեսնում տան նման:

— Այդ ինչեր ես խոսում դու,
Հրես տունս, մեջը ձու:
Ել լավ տուն կա սրա պես:
Հը՞, իմ տանը հավան չե՞ս:
— Հավանելը հավան եմ,
Բայց չեմ կարող չես քնել
Մերկ ու քարոտ հատակին,
Առանց փափուկ ներքնակի:
— Ափսոս, ափսոս, սիրելիս,
Վոր տունս դուր չի գալիս,
Թե չե՞ քեզ պես հյուրերի
Յես կարոտ եմ, սիրելի:

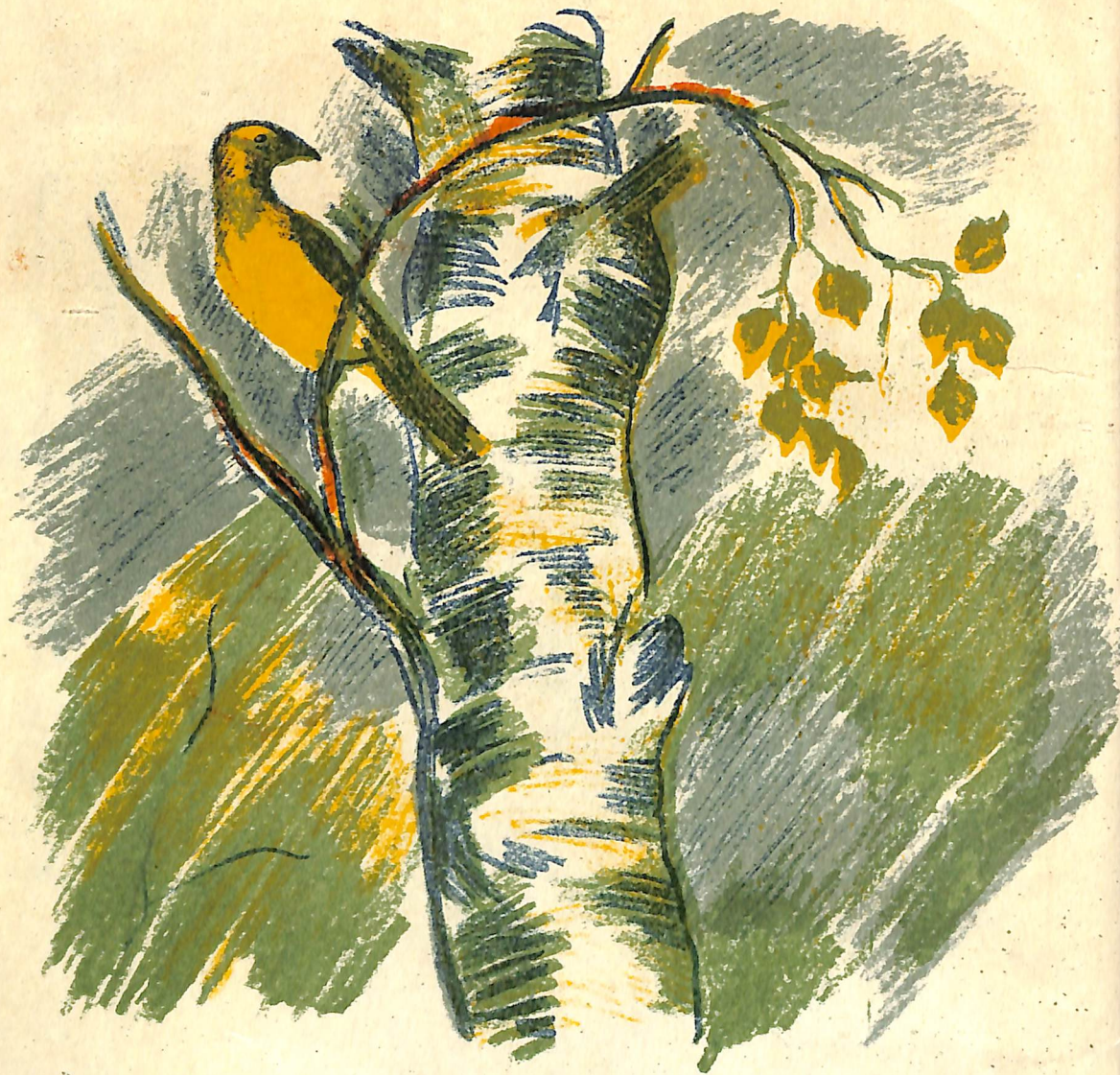
Այ, լեղենու անտառում
Մի աղավնի լե ապրում.
Տունն ունի լավ տանիք,
Հատակ, պատեր գեղեցիկ.
Յես կարծում եմ, բարեկամ,
Այդ տունը քեզ դուր կգա:
Թռիր, գնա նրա մոտ,
մնա մինչև առավոտ:
— Շնորհակալ եմ, կտցար ջան,
Իմ սիրելի բարեկամ: —
Ասավ, թռավ և իսկուհն
Գնաց դիմեց աղավնուն.
— Բարև, բարև, ցեղակից,
Ի՞նչ կլինի, սիրելիս,
Թողնես՝ քեզ մոտ գիշերեմ,
Յես մեր տունը կորցրել եմ:
— Բարև: Բարով ես լեկել,
Դու իմ հյուրն ես աչս գիշեր:
Ել մի՛ կանգնի դռանը:
Հավանում ես իմ տանը:
Մեր Սևուկը մտավ ներս,
Տուն չեր տեսել դրա պես:

Ներս ու դուրսը լավ նախեց,
Հետո մի քիչ մտածեց.
«Ծակծկոտ ե, կփլչի,
Սառը քամի կփչի,
Ինչպես քնեմ սրա մոտ
Ցրտում մինչև առավոտ»:
— Տունդ լավ ե, խոսք չունեմ,
Բայց լես փոքրուց սովոր չեմ
Քնել անում ծակծկոտ:
Ձե, չեմ քնի լես քեզ մոտ:
— Ափսոս, ափսոս, սիրելիս,
Վոր տունս չի դուր գալիս:
Գնա դիմիր Պիրոլին,
Նա բարի լե, սիրալիր:
Նրա տունը, բարեկամ,
Քեզ անպատճառ դուր կգա:
Հրեն մոտիկ պուրակում,
Միրուն կեչու արանքում:
— Շնորհակալ եմ, սիրելի,
Գնամ՝ դիմեմ Պիրոլին:
Թեև տվեց Սևուկը,
Դեպի մոտիկ պուրակը:

Կեչու ծառեր ինչքան կան,
Մեկը մեկից գովական:
Պատեց շուրջը ծառերի՝
Գտնի տունը Պիրոլի:
Խեղճը հոգնել եր արդեն:
Շատ ման լեկավ դես ու դեն,
Մնաց ապշած, զարմացած,
Յերբ վոր տեսավ նա հանկարծ
Ճշուղից կախված գլխավար
Պատիկ տնակ մի հարմար,
Կարծես մի վարդ մոխրագույն՝
Կեչու ծառի արանքում:
«Ես ի՞նչ սիրուն պուրակ ե,

Ինչ գեղեցիկ տնակ ե,
Բայց պատիկ ու նեղ ե խիստ,
Տեղ չի անի չերկուսիս»:
Սևուկն աչսպես մտածեց,
Գնաց դռնակը ծեծեց:
Մին ել սաստիկ վժժոցով,
Ինչպես քամուց փրփրած ծով,
Կրետները անազին
Վրա տվին Սևուկին:
«Ի՞նչ փորձանքի լես հասա,
Կրետների բուն ե սա»:
Մտածեց ու վախեցած
Թեև տվեց, իջավ ցած:

—Եդ վճռեցից ես զալիս,—
 Հարցրեց մեկը վերևից:
 Նայեց վերև նա իսկույն
 Տեսավ կեչու արանքում
 Մի մեծ թռչուն վոսկեգույն
 Նստած իրեն ե գիտում:
 —Պիրտին եմ յես փնտռում,
 Մոլորվել եմ անտառում:
 Պիտի խնդրեմ՝ նրա մոտ

Քնեմ մինչև առավոտ:
 —Պիրտը հենց յես եմ, յես,
 Իսկ իմ տունը՝ հրեն տես:
 Դես—դեն նայեց Սևուկը,—
 Հազիվ բացվեց աչք—ունքը,—
 Տեսավ՝ կեչու ճյուղերից
 Ամուր կախված—գիտե՞ք ինչ—
 Մի մեծ զամբուլ գուլջնագույն,
 Առանց տանիք, բաց սիրուն:

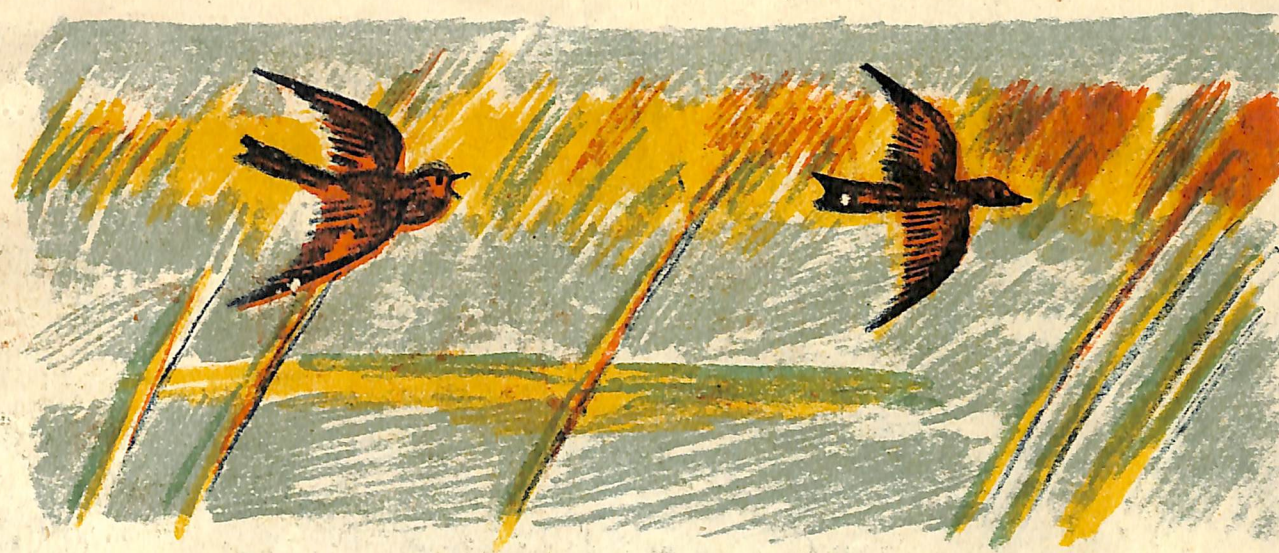

—Ի՞նչ ես նստել դռանը,
 Չես հավանում իմ տանը:
 —Սա նման ե նավակի,
 Այստեղ սիրտս կճաքի:
 Քամի կանի, կորորի,
 Հա կտանի, կբերի:
 Չե, յես այստեղ չեմ քնի,
 Տունդ տանիք ել չունի:
 —Ափսոս ափսոս, բարեկամ,

Վոր տունս քեզ դուր չեկավ:
 Այս ծառի տակ, խոտերում
 ցախսարեկն ե ապրում:
 Փոքրիկ, դեղին թռչուն ե
 Տեսնես՝ ինչքան սիրուն ե:
 —Նրա տունը, թեև ցած,
 Բաց փափուկ ե, ծածկված:
 Կուզես՝ գնա՛ նրա մոտ,
 Մնա՛ մինչև առավոտ:

— Ե՛յ, ցախսարեկ բարեկամ,
Կթողնենս, վոր քեզ մոտ գամ.
Մոլորվել եմ անտառում,
Քնելու տեղ եմ փնտռում:
— Բարով լեկար, համեցե՛ք,
Ի՞նչ ես կանգնել, դե ներս լեկ:
Տունս մեծ է ու տաքուկ,
Քամուց ազատ և փափուկ:
Մեր Սևուկը մտավ ներս,
Տունը տեսավ, հավանեց.
Պատ, առաստաղ չոր խոտից,
Անկողինը՝ բմբուլից:

— Ի՞նչ լավ տուն է, քույրիկ ջան,
Շատ ել նման է մեր տան:
Հենց վոր Սևուկը ներսում
Հանգստանալ եր ուզում,
Ձայներ լսեց և հանկարծ
Գետինը պինդ զղրղաց:
Մեր Սևուկը սարսափեց,
անտիրուհուն հարց տվեց.
— Այս ի՞նչ բան է, ցեղակից,
Տունդ հո չի՞ փուլ գալիս:
— Վոչինչ մոտիկ անտառում
Նժուլդներն են սլանում:
— Վա՛յ, քույրիկ ջան, լես կորա՛:
Ցեթե ձին քո տան վրա
Դնի իրեն սմբակը,
Կդիմանա՞ տնակը:

Տանտիրուհին մնաց լուռ,
Դարձավ մռալ սև տխուր:
— Սարսափելի լե այստեղ.
Մենք կկորչենք միատեղ:
Ամբողջ գիշեր մի կարգին
Քուն չի իջնի իմ աչքին.
Կմտածեմ, թե պիտի
Ձին գա ու ինձ կոխտի:

Ա՛խ, ափսոս իմ տնակը, —
Հառաչեց մեր Սևուկը, —
Ինչքան լավ է ապահով,
Ձին չի անցնում այնտեղով:
— Ծովասուզակն ունի
Մի լավ տնակ լեղեգնից.
Շուրջը ջուր է, ապահով,
Ձի չի անցնում այն տեղով:
Կուզե՞ս տանեմ նրա մոտ,
Մնա մինչև առավոտ:
Ցեվ լերկուսով միասին
Ճամբա ընկան, գնացին:
Ցերբ վոր հասան լճակին,
Սարչակն ասաց Սևուկին.
— Ե՛ն պողավոր Սուզակը,
Ե՛ն ել — իրա տնակը:
Խնդրի՛ր, գնա նրա մոտ,
Մնա մինչև առավոտ:
Հաջողութուն, քույրիկ ջան,
Մնաս բարով, լես գնամ:
— Շնորհակալ եմ ձեզանից,
Ներողութուն, սիրելիս:
Ցեվ Սևուկը զարմացած՝
Կամաց — կամաց մոտ գնաց:

Տեսավ՝ ջրի լերեսին
 Լող ե տալիս մի կղզի,
 Կղզին՝ մի խուրձ լեղեգնի,
 Մեջտեղին ել փոս ունի:
 Փոսում փռված ե չոր խոտ,
 Յերեք ձու ել իրար մոտ:
 Մի պողպատի թռչուն ել
 Ջրի վրա պինդ նստել,
 Լող ե տալիս առաջ, լետ,
 Լողացող իր մեծ տան հետ:
 Նա մոտեցավ տնակին,
 Ցավը պատմեց Սուղակին:

— Ալիքների վրա տուն
 Համաձայն ես քնելու:
 — Ծովապուղակ բարեկամ,
 Ներողութուն, մի հարց տամ:
 Ձեր տնակը միշտ աչքալետ
 Շարժակա՞ն ե նավի պես,
 Ափերի մոտ չի՞ կանգնում,
 Յերեք հանդիստ չի՞ առնում:
 — Գնա կորի՛ր, դու անգործ,
 Ի՞նչ ես անում հարց ու փորձ:
 Ես ահագին անտառում
 Վաչի մի տուն չե՞ս հավանում:

Բաց մութն ընկնում եր արդեն:
 Շատ ման լեկավ դես ու դեն
 Ու լաց լեղավ Սևուկը,
 Վախենում եր խղհուկը:
 Տեսավ մի ծառ ահագին,
 Փալտե սի տուն արանքին:
 — Անուշ քույրիկ, դուռը բաց,
 Յես հոգնած եմ, մոլորված:
 Թող ներս մտնեմ ու քեզ մոտ
 Մնամ սինչև առավոտ:
 Դուռը բացվեց շտապով,

Չոված, պլշած աչքերով
 Պատիկ գազան մի դեղին
 Յելավ գոռաց անտեղի.
 — Եզ վճր որից թռչունը
 Հյուսր ե գալիս իմ տունը:
 Սկյուռ, թռչուն—լես ու դու—
 Ի՞նչ բարեկամ իրարու:
 Սիրտը ճաքեց Սևուկի,
 Գիչ մնաց, վոր վալը ընկնի:
 Թևին տվեց, սլացավ,
 Շատ թռչելուց թռչացավ:

Մին եւ նալեց դեպի ցած,
 Նալեց՝ մնաց զարմացած.
 Մի ծանոթ գետ, մի անտառ,
 Ծանոթ տեղեր, ծանոթ ժայռ,
 Իսկ ժայռի մեջ՝ շատ անցքեր —
 Ծիծեռնակի անակներ:
 Այդպիսի մի նեղ անցքով,

Յերկար — լերկար միջանցքով՝
 Արագ անցավ Սևուկը,
 Հասավ իրենց տնակը:
 — Ես ուր ելիր, Սևուկ ջան, —
 Հարցրեց մայրիկը նրան: —
 Բաց Սևուկը շատ հոգնած,
 Աչքը փակեց, բան չասաց:

Ինեց իրենց տնակում,
 Փափուկ ու շոր անկողնում,
 Վոր շինված եր շոր խոտից,
 Զիւ մազից, բմբուլից:
 Բարի գիշեր, սիրելիս:

1
1

ВИТАЛИИ БИАНКИ
ЛЕСНЫЕ ДОМИШКИ
ГИЗ АРМ ССР, ЕРЕВАН, 1937

Խմբագիր՝ Ա. Հայրյան, տեխմոգրաֆը՝ Ս. Գառգոբյան, լեզվական խմբագիր՝ Հ. Պետրոսյան, արձագրքիչ՝ Ա. Սրբ
Դրավիթի լիազոր Խ—9224. Դրուս. 3443, պատկեր 658, քիւրաւ 5000 Պէսեմաթի արարուհ, Օրենդան, Լեւիկի 65

10368